

SATASOTE

Tiedolla johtaminen - osahanke

Satakunta

Tekijät: hankekoordinaattorit Anu Holm, Ulla Joopi ja Anne Niemi

Hanke: Satakunnan sote-rakenneuudistuksen kehittämishanke, Tiedolla johtamisen osahanke

Päivämäärä: 23.12.2021

Muut tiedot: Sisältää liitteitä

a. Tausta ja yleiskuvaus

Satakunnan tietojohdamisen kehittämistä on toteutettu SOTE-rakenneuudistuksen kehittämishankkeessa kansallisen Virta-hankkeen ohjauksen mukaisesti. Hankkeen toteutuneet toimenpiteet ovat nousseet keväällä 2020 toteutetun kypsyysanalyysin pohjalta. Kypsyysanalyysin pohjalta on määritelty tarkemmin vaadittavat toimenpiteet ja maakunnallinen toteutus, jotka on kuvattu Tietojohdamisen kehittämissuunnitelmassa (liite 1). Tämän pohjalta laadittiin tarkempi toimintasuunnitelma vuodelle 2021 (liite 2). Hankkeen aikana on luotu perusta, jotta hyvinvointialueen käynnistyessä järjestämislain 29§ mukainen vähimmäistietosisältö olisi saatavilla hyvinvointialueen terveyden- ja sosiaalihuollon seurannan ja arvioinnin, sekä STM:n kanssa käytävien arviointikeskustelujen mahdollistamiseksi. Kehittämistyötä toteutettiin osallistamalla Satakunnan sote-organisaatioiden eri organisaatiotasojen henkilöstöä. (esim. hypoteesikanvaasityöskentely ja kahden työryhmän mallin mukainen toiminta). Osa-hankkeessa kartoitettiin mm. tietojohdamisen arkkitehtuurin nykytila ja laadittiin Virta-viitearkkitehtuurin mukainen arkkitehtuurisuunnitelma (liite 3).

Tiedolla johtamisen -osahankkeeseen palkattiin kolme hankekoordinaattoria. Hankekoordinaattorit ovat kokoontuneet säännöllisesti vähintään kolme kertaa viikossa. Hankekoordinaattorit ovat toimineet myös Satakunnan edustajina kansallisessa Virta-verkostossa, asiasisältötyöryhmissä sekä kahden työryhmän mallin työryhmien kokousten valmistelijoina ja esittelijoina (liite 4).

Palvelurakenneryhmän päätöksen mukaisesti Satakunta on ollut mukana STM:n Valtava- ja Virta-hankkeen Tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon henkilöstömitoitus –pilotissa. (linkki: <https://soteuudistus.fi/-/vanhuspalvelujen-henkilostomitoituksen-seuranta-hyvinvointialueilla-kehitetään>)

Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Huittisten kaupunki ja Säkylän kunta ovat pilotoineet Terveystyökalu-työkalua. Pilotointi on edellyttänyt Päätöksenteon tuen -sovelluksen hankintaa Pegasos-potilastietojärjestelmään. Pilotista on tehty erillinen loppuarviointi (liite 5).

Satasairaala on kehittänyt Tiedolla johtamisen -osahankkeessa asiakas- ja henkilöstökokemusta tietojohdamisen avulla. Hankkeessa toteutettiin asiakas- ja henkilöstökokemuksen tiedolla johtamisen kypsyysanalyysi, laadittiin tiedolla johtamisen strategia sekä koulutettiin esihenkilöitä (liite 6).

b. Tavoitteet

Tiedolla johtamisen-osahankkeessa asetetut tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti. Hankesuunnitelmaan kirjatut tavoitteet tarkentuivat Tiedolla johtamisen -osahankkeen edetessä. Kansallinen ohjaus tarkentui järjestämislain astuessa voimaan kesällä 2021 ja vähimmäistietosisällön tuottamisen mukaiset toimet nousivat tärkeimmiksi toteutettaviksi asioiksi loppuhankkeen aikana. Liitteenä olevissa Tarkennetussa toimintasuunnitelmassa ja tiekartassa (liitteet 2 ja 10) on yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteiden lopputilanteesta. Osittain hankkeen toimenpiteiden toteuttamiseen on vaikuttanut myös VATE-päätöksien ja tulevan hyvinvointialueen organisaatorakenteiden keskeneräisyys.

Analytiikka ja ennustemallien kokeilu/kehittäminen -tavoite jäi toteutumatta arkkitehtuurista ja erillisistä henkilörekistereistä johtuen. Tiedolla johtamisen -koulutussuunnitelma on keskeneräinen. Eri asiakassegmenttien hypoteesikanvaasityöpajat olivat erinomaisia tiedolla johtamisen koulutuksia, ja niihin osallistui laaja joukko eri sote-organisaatioiden esi- ja muuta

henkilöstöä. Lisäksi raportointimallin luominen jäi puutteelliseksi päätöksenteosta ja tulevan hyvinvointialueen organisaatorakenteista johtuen.

c. Tuotokset ja tulokset

Tiedolla johtamisen -osahankkeessa on tehty Sote-tietojohdamisen kehittämissuunnitelma (liite 1), joka samaistetaan toistaiseksi maakunnan tietojohdamisen strategiaksi. Kansallista ohjausta noudattaen on mahdollistettu Virta-viitearkkitehtuurin mukaisen ratkaisun toteuttaminen tulevalle hyvinvointialueelle.

Maakunnan tietojohdamisen toimintamallia on toteutettu Kahden työryhmän -mallin organisoitumisella ja mallia jalkauttamalla (liite 4). Osahankkeen aikana on saatu erilaisin työmenetelmin suuri joukko eri organisaatioiden asiantuntijoita yhteisesti valmistelemaan tulevan hyvinvointialueen tietojohdamiseen liittyviä kokonaisuuksia.

Tuotokset:

- Hypoteesikanvaasit (ikäntyneet, vammaiset henkilöt, kotiin palveluja tarvitsevat (liitteet 7a-9a)
- Suunnitelma vähimmäistietosisällön mukaisen tiedon tuottamiseksi hyvinvointialueella (Liitteet 13a ja 13b)
- Hyvinvointialueen yhteisten tietotarpeiden ja mittareiden määrittely (liitteet 11 ja 17)
- Selvitys tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon henkilöstömitoitustietotuotannon automaatioasteesta. Satakunnassa ei ole kyvykkyyttä tuottaa vaadittavia tietoja tällä hetkellä. Tiedonsiirtoon vaadittava tietosisältö kuvattu liitteessä 22.
- Tietolähdeanalyysit ja käsitemallit, Satakunta hypoteesikanvaasityöpajat (liitteet 21 a-c)

Tulos:

- Tietojohdamista kehitetään yhteistyössä sote-organisaatioiden kesken osallistamalla eri toimijoita (esim. erilaiset tarve- ja mittarimäärittelyt)
- Kansallisen ohjauksen jalkauttaminen maakuntaan
- Nykytilan selvitykset ja kuvaukset tarvittavista toimenpiteistä (esim. henkilöstömitoitus-pilotti ja käsitemallinnus, ICT-muutosrahoitushaku, kirjaamistyöryhmä)
- Virta-viitearkkitehtuurin mukainen arkkitehtuurisuunnitelma / "Satakunnan malli"

d. Keskeiset hyödyt

Satakunnassa on syntynyt ymmärrys nykytilanteesta ja tarvittavista kehittämistoimenpiteistä. Kypsyysanalyysin (2020) mukaan Satakunnan tietojohdamisen tila on heikko, johtuen osittain maakunnan sirpaleisuudesta. Satakunnan sote-organisaatioiden tietojohdamisen kypsyystaso vaihtelee. Satakunnan tietojohdamisen kehittäminen edellyttää resurssia. Osahankkeen aikana on saatu käsitys nykytilanteesta ja sen pohjalta on luotu suunnitelma, kuinka tietojohdamista lähdetään kehittämään alueella kansallisen tavoitetilan saavuttamiseksi.

Tietojohdamisen strategian mukaisesti on osallistuttu kansallisiin pilotteihin. Niiden avulla on saatu tietoa datan keruusta, saatavuudesta sekä kyvykkyydestä automaattiseen tietotuotantoon. Lisäksi on selvitetty kokonaisarkkitehtuurin nykytila ja tehty suunnitelma Virta-viitearkkitehtuurin mukaisesta toteutuksesta. Suunnitelmassa on priorisoitu toimenpiteet tulevalle vuodelle järjestämislain 29§ mukaisen vertailun mahdollistamiseksi.

Vähimmäistietosisällön mukaisia tietotarpeita on määritelty Satakunnassa kansallinen ohjeistus huomioiden. Tätä työtä on tehty hypoteesikanvaasi-työskentelyn keinoin. Toteutuksessa on

tavoiteltu yhteistä ymmärrystä Satakunnan johdon työpöytäratkaisun toteutuksesta. Tämä työskentely antaa valmiuksia hyvinvointialueen käynnistymiseen.

e. Riippuvuudet

Osahankkeen tuotokset ja siinä tuotettujen suunnitelmien toteuttaminen mahdollistavat hyvinvointialueen järjestämistehtävään valmistautumisen tietoon perustuvan päätöksenteon avulla.

Tietojohdaminen on läpileikkaava kokonaisuus. Satakunnassa tiedolla johtamista tulee vielä kehittää. Käsitemallien ja vähimmäistietosisällön mukaisen tietotuotannon säännöllinen hyödyntäminen tiedolla johtamisen ja päätöksenteon tukena lisää tiedon luotettavuutta ja yhtenäistää myös alueellista kirjaamista. Tällä mahdollistetaan myös hyvinvointialueiden välinen vertailu ja arviointi. Hyvinvointialueella tietoa voidaan hyödyntää palvelutarpeen arvioinnissa sekä palveluiden laadun parantamiseen.

Osahankkeessa on tehty yhteistyötä mm. Tulevaisuuden sote-keskus- ja Satakati-hankkeen sekä muiden Sote rakenneuudistushankkeen osahankkeiden kanssa. Näiden hankkeiden kautta on jalkautettu esimerkiksi A3-malli (liite 18) sekä tehty DPIA vaikutustenarviointiyhteistyötä (liite 19). Muiden hankkeiden edustajat ovat osallistuneet myös hypoteesikanvaasityöpajoihin. Lisäksi on seurattu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin tietojohdamisen kehitystyötä Sote-rakenneuudistuksen kehittämishankkeessa (liite 12).

f. Tulevaisuus

Satakunnan tiedolla johtaminen edellyttää tulevaisuudessa sekä laajaa sisällöllistä kehittämistä että teknistä toteutusta. Tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma tulee päivittää vastaamaan nykytilaa ja tavoitteita. Suosituksen mukaisesti tietojohdamisen kypsyysanalyysi tulisi tehdä uudelleen nykytilan selvittämiseksi. Tietojohdamisen tavoitteet kytketään tulevaan hyvinvointialueen strategiaan sen valmistuttua. Teknisen toteutuksen tulisi noudattaa kansallista viitearkkitehtuuria.

Tietojohdamisen merkitys tulee huomioida Satakunnan hyvinvointialueella. Tietojohdamisen asemoituminen ja vastuutus on organisatorisesti kuvattava. Vuoden 2022 aikana tulee huomioida lisäksi ainakin seuraavat hallinnoitavat asiat: tietojohdamisen hallintamalli, päätöksenteko ja jalkautus, tietojohdamisen hallinnon ja kehittämisen resurssointi, tietojohdamisen kansallisen ohjauksen seuranta ja ohjauksen alueellinen jalkautus, tiedolla johtamisen sisällön kehittäminen sekä teknisiä toteutuksia koskeva päätöksenteko sekä päätösten mukainen tekninen toteutus.

g. Riskit

- Satakunnan tietojohdamista toteutetaan pistemäisinä ratkaisuin
- Tietojohdamiselle ei ole määritelty omistajaa ja/tai resurssia
- Tietojohdamisen kokonaisuus on hahmottumaton
- Satakunta ei pysty tuottamaan järjestämislain mukaista tietosisältöä oman toimintansa kehittämiseen ja rahoitusneuvotteluja varten.
- Kahden työryhmän mallin jatkuvuus
- ICT-rahoituksessa tietojohdamiseen osoitetun rahoituksen riittämättömyys
- Kansallisen ohjauksen huomioiminen ja noudattaminen (esim. asiakassegmentit, organisaatoriippumattomat palvelut, vähimmäistietosisällöt ja viitearkkitehtuuri)

h. Suunnitelma hankkeen sisältöjen siirtämisestä hyvinvointialueen valmisteluun

Palvelurakennetyöryhmään 17.12.2021 on viety seuraava päätösehdotus: Satakunnan tiedolla johtamisen kehittämistä jatketaan vuoden 2022 aikana osana Satakunnan hyvinvointialueen valmistelua sekä mahdollisuuksien mukaan ICT-hankkeessa ja operatiivisen tiedolla johtamisen osalta TULSOTE-hankkeessa. Lisäksi Satakunnan hyvinvointialueen hallintoa koskevassa valmistelussa määritetään tiedolla johtamisen organisointi ja vastuutus.

Liitteet:

- Liite 1. Sote-tietojohdamisen Kehittämissuunnitelma 2.0
- Liite 2. Tarkennettu toimintasuunnitelma, Liikennevalot
- Liite 3. Kokonaisarkkitehtuurisuunnitelma, Satakunta
- Liite 4. Kahden työryhmän malli
- Liite 5. Kessoten, Huittisten ja Säkylän Terveysyötyarvio-pilotti, loppuyhteenveto
- Liite 6. Satasairaalan Tiedolla johtamisen -pilotti, loppuyhteenveto
- Liite 7a. Hypoteesikanvaasi / Ikääntyneet
- Liite 7b. Hypoteesikanvaasi, koko esitys / Ikääntyneet
- Liite 8a. Hypoteesikanvaasi / Vammaiset henkilöt
- Liite 8b. Hypoteesikanvaasi, koko esitys / Vammaiset henkilöt ja Kotiin palveluja tarvitsevat
- Liite 9. Hypoteesikanvaasi / Kotiin palveluja tarvitsevat
- Liite 10. Roadmap 2021, päivitetty
- Liite 11. Mittarimäärittely, tuotos 20.12.2021
- Liite 12. ERVA-yhteistyön kuvaus 31.5.2021
- Liite 13a. ICT-muutosrahoitus, kustannustaulukko
- Liite 13b. ICT-muutosrahoitus, taustaa
- Liite 14. TIJO-Viestintä (Tiedottaminen ja julkaisut) 2021
- Liite 15. Laaturekisterit
- Liite 16. Satakunta TIJO, asiantuntijuuden hankinta, 2M-IT loppuraportti
- Liite 17. Satakunta Exreport -projekti, 2M-IT loppuraportti
- Liite 18. Omaishoidon malli Satakunta, A3-malli
- Liite 19. DPIA versio, Satakunta Exreport, Euran sosiaali- ja terveyspalvelujen esimerkki
- Liite 20. TIJO-hankkeiden ja hankintojen laatukriteeristö
- Liite 21a. Tietolähdeanalyysit ja Ellie-käsitteelliset mallit, Ikääntyneet
- Liite 21b. Tietolähdeanalyysit ja Ellie-käsitteelliset mallit, Vammaiset henkilöt
- Liite 21c. Tietolähdeanalyysit ja Ellie-käsitteelliset mallit, Kotiin palveluja tarvitsevat
- Liite 22. Vanhuspalvelujen henkilöstömitoituspilotti, Tiedonsiirto testaus, Tietosisältötaulukko 2021

